



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De boho modo exigendi rationem conscientiae à subditis. Cap. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

CAPVT DECIMVM.

De bono modo exigendi rationem Conscientie a subditis.

Bonorum subditorum officium est, & de sue animæ spirituali profectu sollicitum, totam conscientiam suam Superioribus suis aperire, nil boni maliue celando, quod ad eorum directionem, gubernationem, & tum præseruationem à malis, ac periculis, tum ad promotionem in bono virtutis, conferre possit.

Hinc ab Apostolorum temporibus hæc consuetudo in Congregationibus benè institutis viguit SS. Patrum doctrinâ & exemplis confirmata. Hoc enim suasis S. Petrus Apostolus, teste suo in Pontificatu successore, S. Clemente Romano; S. Antonius Abbas, Abbas Pæmen apud Ruffinum, Palladius in hist. Lausiaca, c. 28. S. Basiliius Regula sua 26. & 44. S. Benedictus c. 7. Regula sua & c. 46. Cassianus non in vno loco, & apud illum Abbas Moyses Coll. 2. c. 10. & 11. S. Dorotheus ser. 5. & S. Bonaventura l. de 6. alis c. 7. B. Iulianus Abbas c. 8. & B. Iustinianus lib. de obedient. cap. 20. Huius rei exempla, præter Cassianum refert S. Iohannes Climacus gr. 4. col. 2. 7. 8. 12. & gradu 5. col. 5. Auctor vitæ S. Bernardi l. 1. c. 6. & S. Anselm. l. 1. c. 17. Proinde S. Ignatius Pater noster constituit, tanquam rem magni momenti, vt omnes subditi quotannis Superioribus suis rationem suæ conscientie reddant plenam, siue in confessione, siue extra illam. Quocirca, vt illam subditi suis Superioribus & Patribus Spiritualibus sincerè manifestent, Superiores & Patres Spirituales ipsi, ad hoc cooperari ex parte suâ debent.

Ad hoc autem omnium maximè Superiores allicient Subditos, si sciuerint subditi & crediderint, eo modo accipi à Superioribus rationem conscientie, quo eam à suis accipiebant antiqui Sancti Patres, & post eorum tempora S. P. N. Ignatius, & ab eo edocta Societas vult eam accipi, idque præscriptum habet in ipsis Constitutionibus & Ordinationibus nostris, nunc à me hoc loco diligenter ponderandis.

Hoc est, vt non tantum seruato secreto, sed etiam paterne exigatur ratio conscientie, & nõ iudicialiter, quemadmodum præscribitur in Instructione II. pro Superioribus n. 1.

Secundò. Vt ibidem additur, ne hac notitiâ ita vtantur, vt subditorum animi offendantur: suspiciantur, se ob eam rem, aut notam aliquam, aut periculum adituros, ne minus commodè à Superioribus tractentur.

Tertiò. Cùm ibidem quædam Superioribus vetita fuissent, occasione acceptæ rationis conscientie, causa subditur: Nam ex eo subditi à sua aperiendâ conscientia deterrerentur vehementer. Vnde

itur nauis, & pessum it. Consulunt caeleste Numen, & querunt causam sanctissime tempestatis. Miserunt sortes, & cecidit fors super Ionam: & dixerunt ad eum, Indica nobis, cuius causa istud malum sit nobis? quod est opus tuum: & que terra tuarum vadis? vel ex quo populo es tu? Vrget tempestas, iam propè adest naufragium, & aduersus eum, quem Diuina fors designat ad supplicium, tam morosè cunctantur? Proiciatur in mare Ionas, & cessabit tempestas. Num diuina fors falli potest? tam morosè crimen illius scrutantur? & rei confessionem expectant homines gentiles, & nequam? Quem fors iudicauerat cogunt propria voce confiteri, ait Glossa interlinearis. Eleganter ad rem. Homines illi, alii flagitiosi, & idololatra periclitabantur, Deus iudicauerat Ionam esse causam tempestatis: magnum periculum erat in morâ: Et tamen existimant tam grande nefas fore, hominem inauditum & indefensum condemnare, vt morosissimè cunctentur in procellâ sanioris, vt de eius patria, populo, religione, & crimine disquirant sigillatim. Cogentes propria voce confiteri, ne hominem damnent, à propria voce non desensum.

Quod si ipsi Superioribus faciendum præscribunt Sacri Ecclesiæ Canones, & Summi Pontifices, quanto magis ij arceret non debent subditum, quin sua ipsedum vult, & petit, proponat quæ habet, sicut purgetur in ipse Superior ad hoc excitare debet subditum etiam renitentem, vt pro se loquatur. Quocirca benignissimum cor P. Claudij Superiores monuit: Vt vbi remum fuerit ad colloquium (etiam iudiciale) iniuriam eum Superior hilari fronte, vt omnia aperiat, pollicetur fructum, promittat se, si quid reuerà in eo desideretur facillè mutaturum, quia non alio animo, quam ex charitate, fecit. Sinat eum motus animi sui aperire, licet verbis incompofitis & acerbioribus, nec tam illa attendat, quam infirmitatem. Vbi se aperuerit, excipiat eum suavissimè, incipiat docere in singulis &c. Et multa talia facienda suadet, paternum agendi modum spirantia, ab omni minarum, & conuicio-rum, & reprehensionum acerbitate alienissima.

Quod tanto magis obseruandum est, quia vt expertus obseruauit idem P. Claudius, procliuè fit, vt de eodem, qui non rectè ambulat, de quo putant Superiores non habere optimam opinionem, esse inter illos aliquam offensionem, multa ad eum deferantur, non ita explorata, interdum & exaggerata.

Sed quia à multis monita illa præclara non leguntur, vel lecta non inhaerent memoria, vel potius à consuetudine tractandi despoticè subditos, obruntur, hinc fit, vt iudicialis acrimonia (immo peior iudiciali, vt aliàs offensum est) pro paternâ benignitate habeatur, & tam multarum insinceritatum & amaritudinum, in ratione conscientie, & aliàs, sit causa,

C. 1. 1. 3. Recogn. Ruff. l. 3. Vir. PP. num. 176. 177. & l. 2. c. 30. Call. l. 4. Infr. c. 8. 27. 29. Et l. 6. c. 18. Et l. 11. c. 16. Et l. 12. c. 20. Exam. c. 4. §. 34. 35. 36. 3. p. Conft. c. 1. §. 12. 4. p. C. 6. §. 5. 6. p. C. 6. §. 2. 9. p. C. 6. §. 19. 82.

de clarè deducitur, non adhibenda esse à Superiore, dum rationem conscientie accipit, ea quæ deterrere possunt subditum ab eâ sincere aperiendâ.

num. 1. Quarto. Ibidem Superioribus præscribitur, vt in accipiendâ ratione conscientie, ita cum subditis procedant, vt subditi ex eorum paternâ charitate recreentur, benignèq; se ab ijs tractari latentur: vicissimq; ipsi eâ quâ filius decet, reuerentiâ, fiduciaque ad Superiores suos, tanquam ad beneuolos parentes, in omni re confugiant.

Quinto: rem hanc esse maximi momenti, & non mediocrem diligentiam desiderare. Ideò circumspicere loquatur tunc Superior.

num. 2. Sexto. In 13. Instructiōe hæc adhuc clariùs explicantur. Vt ratio conscientie rectè fiat, iuuabit plurimum, si Superiores seipsos Patres exhibuerint, quod frequenter commendatum est, eosq; crebro, & magnâ charitatis significatione, vt Regula 26. Præpositi, & 25. Rectoris habent, vocent, alloquantur, & eos confortentur, atque in spiritualibus instruant: sicq; intelligant, se non tanquam ludici, suam conscientiam Superiori, sed tanquam Patri, manifestare. quo Consilium ab illo, auxilium & consolationem accipiant.

Septimo. Ne Subditus timens noxamentum aliquod, ex suorum manifestatione defectuum, vel tentationum, minus sincere se aperiat, securum eum facit Instructio, & per illam Societas vniuersa (quæ eam in pluribus Congregationibus Generalibus, post longum examen, constanter, & communi omnium consensu, approbavit. Idcirco (scilicet ob ea manifestata) non futurum, vt Superior tanquam imperfectum, aut tentatum minus diligat: aut minoris aestimet, sed contra maiore charitate, ac peculiari affectu complexurus sit, quem sincere, & candidè iuuari conspexerit.

Octauo. Quia tamen sine ex defectu prudentiæ, siue ex malo erga subditos affectu, qualis fuit in Fratre Elia Generali erga S. Franciscum, siue ex malâ aliorum relatione, ob quam S. Basilii, in doctrinâ fidei erat suspectus suo Episcopo Eusebio, imò & S. Damaso Papæ, & S. Hieronymus, ac S. Paulinus Episcopus Nolanus Papæ Siricio, & S. P. N. Ignatius Paulo IV. tanquam qui nimio imperio Societatem rexisset, vel ex ignoratione Instituti, oriri posset, vt aliquis Superior putaret se paternè procedere accipiendo rationem conscientie, si acriter inueneretur in defectus tunc à subdito intellectos vel antea cognitos, & non auditum condemnaret, nec audire vellet se purgantem, præcludens viam huic malo, homines a sinceritate arcente, Societas in eadem Instructiōe 13. tradit modum, quo Superior, sine sulminibus, vt dicitur, tertij toni, & iracundis verborum aculeis, procedere debeat tunc, dū ab aliquo rationem conscientie accipit, non vt Iudex, sed vt Pater.

Superiorum, inquit, eris tam blandè & amanter eos excipere, vt hac ratio conscientie reddita occasio fiat, non semel, aut iterum in anno, statim temporibus

ad eos recurrendi, sed frequenter eos adeundi.

Ex dictis sequitur, contra Institutum & præscriptum Societatis fore, si Superior accipiens rationem conscientie ab aliquo subdito diceret, vel faceret infra scripta:

Primò. Si non crederet aliquod de se dicenti subdito, & querelas eius audiendo, vel defectus, indignationem, non compassionem præ se ferret Superior. Ijs, qui corpore infirmantur, inquit B. Laurentius Iustinianus l. de Institutione & regimine Prælatorum c. 9. initio: nihil sic congruit, nihilq; sic animam eorum mulcet, quemadmodum si ipsorum verbis adhibeat credulitas, illorumq; infirmitatibus intelligant sibi compassionem exhiberi ex corde. Nempe si omne circa ipsos persolvere studium dilectionis obsequium, si vniuersa eisdem impensius ministrauerit necessaria, parum illis fecisti, si non etiam querelas eorum. & lamentationibus, eorumq; doloribus, te erga illos compassione cognouerit esse affectum. Porro hoc illis placet, hoc illorum dulcorat mentem, delimit dolorem, fragilitatemq; sustentat. Equidem, si incolumes existerent, huiusmodi suffragiis nullatenus indigerent. Caterum, quia languoribus oppressi sunt, doloribus fatigati, ideò exhortationibus piis consolandi sunt, blandis sermonibus alloquendi, dilectionis obsequiis subleuandi, atque cum omni humanitate, mansuetudine, ac compassione sustinendi tractandiq;. Hoc quippe agrotantium in carne exemplo hac corporalis exercitationis formâ, proximis infirmatâ pro Christo, optimè animarum Pastores erudiuntur, vt cum omni humilitate & patientiâ, cum charitate & compassione, curam exercent sibi commissam, quantum tentationibus exagitatos, vel passionibus superatos, aut propria conscientia stimulis condemnatos valeant verbis consolatorijs erigere, exemplis solidare, saluberrimis consilijs instruere, spiritualiterq; sanare. Idque probat dicto Apostoli Rom. 15. 1. 2. 3.

Secundò. Si non blandè, nec amanter, sed cum iracundiâ & verborum aculeis, aut sarcasmi pungentibus alloqueretur tunc subditum, de suis tantum rebus agentem, vel respondendo ad eius verba, vel illum interrogando, aut examinando, vel de re aliquâ, tunc ab eo intellectâ corrigendâ, monendo. Hic enim modus non est paternus, & à Societate veritus, & à P. Claudio in primâ ad Superiores epistolâ, in quâ ipsorum officium hac S. Bernardi sententiâ à se citatâ depingit: O bona mater charitas, quæ sine sonat infirmos: siue exercent protractos, siue arguat inquietos, diuersis diuersa exhibens, sicut filios diligit vniuersos. Cùm te arguit, mitis est; cùm blanditur, simplex est: præ solet scire, sine dolo mulcere: patienter nouit irasci, humiliter indignari. Alioquin asper & iracundus, & ignem in gestibus & verbis spirans modus, non tantum patrem paternè agentem non præsentat, sed ne quidem iustum, & ritè suum obeuntem munus, Iudicem decet. Tanto magis, quia, vt ait S. Chrysostomus, est hoc in more positum agrotorum, vt non faciliè velint vllum suæ agitudinis esse resem: sic vt multi maluerint moribus oppressi interi-

interire, quam calamitates suas detegere. Quod nequaquam facerent aegroti, experti crudeles Meadicos, non nisi lanceolas & ignem ad curationem spiritualium morborum furibundè adhibentes, ideoque etiam contra boni Iudicis officium peccantes. Sibi Superior quibus dictum putet, id quod dixit Abbas Hyperichius in Vitae Pactum: Eripe proximum à peccatis, quanta tibi est virtus sine imperio, quoniam Deus conuertentes se non repellit à se. Verbum autem malitiae, & nequitiae non habet in corde tuo aduersus Fratrem tuum, ut possit dicere. Dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Talem affectum habuit senex ille, cui cum probandi causa Iuuenis quidam dixisset: In magnam tentationem incurri hebdomada ista: pergens enim pro ministerio quodam in vicum, incidit in mulierem. Et dixit ei Senex: Estne poenitentia? Et dixit frater: Etiam. Senex autem dixit: Ego tecum porro medietatem peccati huius. Tunc dixit Frater ille: Modò scio, quia possimus simul manere: & manserunt simul vsque ad exitum suum. Libenter enim subditi, etiam dyscolli, manent cum iis Superioribus, qui paternè eorum defectus corrigunt.

Apertum pro hac re dar monitum S. Gregorius Papa, explicans illud Iob. 36. Non te superet ira, ut aliquem opprimas: Omnis, inquit, per quem necesse est aliorum vitia corrigi, semetipsum prius debet solerter inuerti, ne, dum aliorum culpas viciatur, ipso viciandi furore superetur. Plerumque enim mentem sub obtentu iustitiae irae immanitas vastat. & dum quis sanis zelo relictudinis, rabiem explet furoris, iustitiae, facere estimat, quicquid ira nequiter dicitur. Vnde & modum sapè viciandi transgreditur, quia mensuram iustitiae non frenatur. Dignum quippe est, ut cum aliena corrigimus, prius nostra meriamur, ut prius mens à sua accensione deserueat, prius inter semetipsum zelus sui impetum, tranquillam aequitate componat: ne, si ad animaduertenda vitia obrupto furore irabimur, peccatum corrigendo peccemus: & qui culpam diiudicando insequimur, immoderatè seriendo lauiamus. In correptione quippe vitiorum, subesse debet menti iracundia, non praesse, ut executionem iustitiae, non damnando praesentat, sed famulando subsequatur, & notum iudicium possessa impleat, non possidens praecurrat. Bene itaque dicitur: Non te superet ira, ut aliquem opprimas: quia videlicet, si is, qui corrigere nititur, irà superetur, apprimat, anaequam corrigit. Nam dum plus, quam debet, accenditur, sub iusta vitionis obtentu, ad immanitatem crudelitatis effrenatur. Similia habet S. Hieronymus Hispalensis. Et libro eodem c. 56. Quidam, inquit, dum iudicare incipiunt, irascuntur ipsamque, iudicij sententiam in insaniam vertunt. De quibus rectè per Prophetam dicitur: Qui conuertunt in furorem iudicium. Qui enim iratus iudicat, in furorem iudicium mutat. Vnde merito S. Hieronymus in illa verba Iob 36. Non te ergo superet ira; Optimus, inquit, iudex est, qui his pessimis, iracundia, & cupiditate duobus vitis non conetur, quibus eo loco ab Elia sanctus vir arguitur.

Tertio. Contra Institutum faceret, si audiens manifestationem conscientiae, tunc ob defectus subditi aliunde cognitos, vel datà operà ante rationem conscientiae inquisitos, eo fine, ut tunc illum bene, ut dicitur, postea lauare, in illum acriter inuheretur, vel ei poenam aliquam impingeret, tunc, vel postea faciendam, illi exprobraret hæc; & illa; minaretur dimissionem, vel missionem ad Nouitiatum; aut amotionem à studiis, impeditionem eius ad omnem promotionem, & his similia. Hi enim omnes modi loquendi, & agendi, sunt Iudicium, qui sunt vetiti, (ut supra dictum est,) & non adhibendi tempore illo, quo redditur ratio conscientiae. Immo P. Claudius eos etiam alio tempore adhibere vetat. Iud. c. 14. n. 3. sed prorsus contrarios ibidem praescribit, supra hic n. 73. recensitos. Pro talibus enim iudicialibus agèdè modis, aliud tēpus, vel multò ante, vel multò post, captandum est. Quia si hoc fiat tunc, quando redditur ratio conscientiae, illa exosa redditur, sinceritati obex ponitur; à Superiore alienatio, quoad reddendam ei rationem conscientiae sinceram concipitur; manifestatio conscientiae redditur non paterna, sed iudicialis, quae in Societate vetita est. Quod si alio diuerso tempore aliunde defectus à Superiore cogniti, subditi (eo prius interrogato & audito patienter, & non aliter) alio tempore indicarentur, & punirentur, esto conciperet is tunc aliquem animi mororem, vel alienationem, nõ tamen ob id ei redderetur odiosa, & plena horrois conscientiae manifestatio, sed tantum illa remota Superioris admonitio, vel punitio, quae non impediret sinceritatem in manifestatione conscientiae postea faciendam, in qua non esset expertus Superiorem; tanquam Iudicem punientem, sed tantum tanquam Patrem, blandè & amanter solantem, vel instruentem, vel momentem, ut dicitur in 14. Instruktionem supra citatà.

Denique omnia tempus suum habent. Et cum Superior duos ad summum per annum dies ordinariè habeat pro accipiendà ratione conscientiae, & totum annum pro corrigendis, ac puniendis suorum defectibus, ante illam commissis, in quos, ut Iudex, etsi paternè quoque, potest, & sapè debet animaduertere, non debet causam Iudicialis tribunalis differre ad tempus rationis conscientiae, in quo non Iudicis (cuius punire est) sed tantum Patris debet gerere personam, iuuando consiliis, & consolando subditum; vel blandè monendo, non furibundè. Hoc enim etiam in Iudicibus, contra fures ferentibus capitis sententiam, meritò damnatur.

Quocirca non paternè; & contra Societatis praescriptum procederent ij Superiores, qui datà operà, dum ab aliis exigent rationem conscientiae, reseruent sibi certum aliquem, vnum, vel plures, ut eos vltimò loco post alios audiant, quò

86.

87.

quod interim pluribus defectibus eius, vel eorum auditis ab aliis, rationem conscientiae reddentibus, eos bene lauent & confundant. Et adhuc peius esset, si Superior alicui alteri diceret, id eo se eum referuare pro ultimo loco, quod habeat contra illum aliqua puncta. Haec enim minime communicata cum altero, non olent Patris, sed Iudicis seueri spiritum, & vehementer auertunt, si resciantur, à sincera sui manifestatione, & beneuolentià necessariâ erga Superiorem, quam Superior à Societate iubetur quærere, & conciliare in subdito, non verò dare causas eam non habendi.

88. *Quartò.* Neque is Superior paternè ageret, immò nec nomen Iudicis mereret, si in ratione conscientiae rogatus ab aliquo subdito, ut si quid contra eum habet, ei dicat, diceret, se nihil habere, & interim sciret subditum, se à Superiore antea coram aliquo esse traductum, & se esse in malâ apud Superiorem opinionem: vel si post redditam rationem conscientiae, hoc ipsum resciret à Superiore post rationem conscientiae redditam, alicui alteri esse dictum. Incredibiliter hæc auertunt etiam bonos, ne se Superiori vnguam sincerè manifestent, sed tanquam carnicinam quandam horreant sui manifestationem: uti de facto multi horrent, experti talium Superiorum procedendi modum, qui ne quidem in bonis Iudicibus cernitur.

89. *Quintò.* Etiam hoc auertit à sincera sui manifestatione, dum se manifestans, aduertit in Superiore vel malam de se Superioris opinionem, vel suspensionem rei alicuius grauis, quam clarè Superior proderet, si subdito, respondenti ad punctum illud 2. Instructionis de reddendâ ratione conscientiae: *Quomodo se habeas circa Obedientiam, Paupertatem, & Castitatem*; post auditos aliquot eius defectus veniales circa hæc, ei diceret certo quodam modo pronuntiationis, redolente incredulitatem in Superiore: *Puto vos in hac manifestatione non decipere Dominum Deum. Miror, quod hos solùm defectus leues circa vota dixeritis. Vel, (quod peius esset,) si diceret: Nuper Pater Spirituales, vel Pater quidam obtinuit à me licentiam absoluedi quendam à casu referuato, suistis ne vos ille vereor, ne vos in illius casum incideritis.* Tali enim interrogatione, non extorquebit à subdito, ut id manifestet, alioqui sine illâ se aperuisset, si haberet animum sincerè se aperiendi, alienabit autem à se valdè subditum, hac de eo suspicione ei ipsi patefactâ. Nam quamuis Superior habeat ius sciendi lapsus in casum referuatum suorum, & subditi debeant eos manifestare, et si iam ab alio validè absolutos; tamen velle id tunc rescire à subdito, non prodesset, quia ei non diceret, si per se antea non dixit, noceret autem plurimum, quia sic eum à se magis auerteret. Quocirca, si etiam in eo casu, in quo sub peccato mortali quis tenetur alterum corrigere, non debet id facere, nec obligatur, & stultè id faceret,

sup

& cum peccato, quia esset sermo otiosus, quia nec necessarius, nec utilis, si non est spes emendationis, & periculum alicuius damni proprii; multò minùs debet Superior, uti nec tenetur interrogare Subditum, an incidit in referuatum, si illum per se non aperuit, quia non tenetur sub peccato hoc ab eo inuestigare. Immo nec debet, uti prudenter monuit P. Claudius in quodam Responso infra citando.

Quinimò, non tantùm in ratione conscientiae Superior non debet se exhibere subdito, quam malè de eo sentientem, sed semper, saltem multò antea. Quà de re præclare scripsit P. Claudius in 1. ad Superiores epistolâ: *Manifestè inquit, apparet non aperiri medicamento ianuam, sed ocludi, cum Superior suspicandam causam præbet, vel se minùs diligere, aut malè sentire, aut sperare de filio. Atque hæc, quam dico, fiduciam, Patres charissimi, non credere debemus, in ipso necessitatis articulo (qui solet esse, vel dum ratio conscientiae redditur, vel dum alio tempore), aliquis eum (sua tentatione, vel perturbatione recurrit ad Superiorem pro consilio, vel solatio, vel auxilio) in subditos gigni posse, licet tunc, amantissimis verbis eam efficere conemur, sed necessarium est præterito tempore, variis occasionibus, ac beneficiis, tum ostendendo curam etiam corporalium illius necessitatum, tum familiaris eum ipso agendo, tum denique aliis rationibus, apud eum. Et alias communiter hanc amoris opinionem collectam esse demonstrando. Parum cauta est simplicitas, inquit S. Nazianzenus: Minime enim suspicatur orat. improbitatem, cuius animus ab improbitate liber, ac purus est.*

CAPVT VNDECIMVM.

De aliis rebus vitandis à Superiore, dum à subdito recipit rationem conscientiae.

SEXTò. Cum contingat in ratione conscientiae reddendâ, ut subditus referat aliqua de aliis, emendatione vel correctione digna, si tunc Superior aliquid diceret contra sic delatū, quod, si resciret delatus, offenderetur, non bene Superior suo officio tunc fungeretur (etiam iudicio P. Claudij, id verantis fieri, alio quoque tempore) duas ob causas.

Primò, quia ordinariè contingit, audita tunc à Superiore referri alicui alteri amico ex confidentiâ, (et si id Superior prohibuerit) vnde tandem res veniunt ad aures delati; quod solùm in causa est, ne delatus postea velit se sincerè Superiori aperire, sciens sui non bonam factam mentionem eorum illo altero, qui ei reddidit rationem conscientiae.

Secundò, ille ipse, qui conscientiam Superiori reddendo audiuit talia ab eo dici, de delato à se, meritò timere potest, ne & ipsi hoc ipsum contingat, dum aliquis alius, aliquid de illo dicit

Sup.